

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 7ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1972

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. **Γ. Ἰωακείμογλου**, παρουσιάζων τὸ κατωτέρω δηλούμενον βιβλίον τοῦ κ. Ἀν. Χρηστομάνου, εἶπε τὰ ἑξῆς :

«Κύριε Πρόεδρε,

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν τὸν πρῶτον τόμον τῆς δευτέρας ἐκδόσεως τοῦ εἰς γερμανικὴν γλῶσσαν ἐκδοθέντος καὶ ἐν Ἑλλάδι τυπωθέντος βιβλίου τοῦ συναδέλφου κ. Ἀναστασίου Χρηστομάνου, ὑπὸ τὸν τίτλον «Μοριακὴ Βιολογία τῶν Αἱμοσφαιρινῶν, τόμος Α΄. Αἱ φυσιολογικαὶ καὶ παθολογικαὶ αἱμοσφαιρίναι τοῦ ἀνθρώπου».

Ὁ κ. Χρηστομάνος δὲν εἶναι ἄγνωστος εἰς τὴν ἡμετέραν Ἀκαδημίαν. Εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ὀμιλήσω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1967 περὶ πειραματικῆς μελέτης τοῦ ἐκτελεσθείσης ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς κυρίας Χρυσάνθης Παυλοπούλου, ὑπὸ τὸν τίτλον «Συγκριτικὴ Χρωματογραφικὴ μελέτη περὶ τῆς παρουσίας πτερινῶν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς διαφόρων τάξεων ζώων».

Ὁ κ. Χρηστομάνος εἰργάσθη κατὰ τὰ ἔτη 1962 - 1970, κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα, ἐν Γερμανίᾳ, εἰς τὸ ἐργαστήριον Βιοχημείας τῆς Ἑταιρίας Max Planck, πρόεδρος τῆς ὁποίας ἦτο ὁ διαπρεπὴς χημικὸς Α. Butenandt. Προῖόν τῆς ἐκεῖ ἐργασίας του εἶναι τὸ ὑπὸ κρίσιν βιβλίον.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέρη. Τὸ πρῶτον μέρος περιλαμβάνει τρία κεφάλαια. Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἐκτίθενται τὰ τῆς δομῆς τοῦ μορίου τῆς αἱμοσφαιρίνης, τόσον ἀπὸ χημικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ φυσικοχημικῆς ἀπόψεως καὶ ἰδιαιτέρως τὰ τῆς τρισδιαστάτου ἐν τῷ χώρῳ δομῆς του. Γίνεται ἐπίσης μνεῖα τῆς ἑτερογενείας τῶν διαφόρων αἱμοσφαιρινῶν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀποτέλεσμα τῆς διαφόρου συστάσεως τῶν σχηματιζόντων τὸ μόριον πεπτιδικῶν ἀλύσεων, τόσον κατὰ

τήν ἐμβρυϊκὴν ἡλικίαν ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἐνηλικίωσιν τοῦ ἀτόμου. Γίνεται ἐκτενὴς μνεία τῆς, συνεπεία μεταλλαγῶν τῶν γονιδίων, ἀντικαταστάσεως τῶν ἀμινοξέων.

Εἰς τὸ δεῦτερον κεφάλαιον γίνεται εἰσαγωγή εἰς τὴν δι' ἀκτίνων Χ μελέτην τῆς ἐν τῷ χώρῳ κρυσταλλογραφικῆς δομῆς τοῦ μορίου τῆς αἰμοσφαιρίνης, ἰδιαιτάτα κατόπιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Kendrew ἐπὶ τῆς μυοσφαιρίνης. Ἐνταῦθα ἐκτίθενται ἐν λεπτομερείᾳ αἱ μεταβολαὶ τῆς τριτοταγοῦς καὶ τεταρτοταγοῦς μεταβολῆς τῆς δομῆς τοῦ μορίου τῆς αἰμοσφαιρίνης κατὰ τὴν πρόσληψιν καὶ ἀπόδοσιν ὀξυγόνου, συμφώνως πρὸς τὰς διὰ τοῦ βραβείου Nobel βραβευθείσας ἐργασίας τοῦ Perutz.

Εἰς τὸ τρίτον κεφάλαιον ἐκτίθενται αἱ νῦν ὑφιστάμεναι γνώσεις ἡμῶν περὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς αἰμοσφαιρίνης ἐκ τῶν ἀρχαϊκῶν αὐτῆς μορφῶν, καθ' ἃς ἡ μυοσφαιρίνη καὶ ἡ αἰμοσφαιρίνη ἀπετέλουν ἓνα μονομερὲς κοινὸν μόριον. Ἐκτίθενται ἐπίσης ὠρισμένοι ἀπόψεις περὶ τῆς συνθέσεως τῆς ἀρχαϊκῆς αἰμοσφαιρίνης καὶ τῆς ὁμοιομόρφου τριτοταγοῦς αὐτῆς μορφῆς τόσον εἰς τὰ ἀνώτερα θηλαστικά, ὅσον καὶ εἰς τινὰ ἀσπόνδυλα, γεγονότος ἔξ οὗ ἐμφαίνεται ἡ κοινὴ προέλευσις.

Εἰς τὸ δεῦτερον μέρος τοῦ βιβλίου κατόπιν μακρᾶς εἰσαγωγῆς, σχετικῶς μὲ τὰς μεταλλαγὰς τοῦ γενετικοῦ κώδικος καὶ συνεπεία τούτων ἀντικαταστάσεις ἀμινοξέων, ἀντικαταστάσεις αἰτινες ἀναλόγως τῆς θέσεως τοῦ ἀμινοξέος ἐν τῷ μορίῳ τῆς αἰμοσφαιρίνης καὶ τῆς πολικότητος ἢ μὴ αὐτοῦ ἐπιφέρουν ἐλαφρότερα ἢ βαρύτερα κλινικὰ συμπτώματα αἰμοσφαιρινοπαθειῶν. Ἀναφέρονται περὶ τὰς ἑκατὸν καὶ πλέον αἰμοσφαιρινοπάθειαι. Τονίζεται ἡ μεγίστη σημασία τῆς ἀντικαταστάσεως ἀμινοξέων γειτονευόντων πρὸς τὴν προσθετικὴν ὁμάδα. Περαιτέρω ἐκτίθενται αἱ αἰμοσφαιρινοπάθειαι συνεπεία ὑβριδισμοῦ τῶν πεπτιδικῶν ἀλύσεων τῆς αἰμοσφαιρίνης καθ' ἃς παρατηροῦνται αἱ διαφοροὶ τύποι αἰμοσφαιρίνη *Lepore*. Εἰς ἰδιαιτερον τμῆμα τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ περιγράφονται λεπτομερῶς αἱ αἰμοσφαιρινοπάθειαι *H* καὶ *Bart*, ὡς καὶ οἱ διάφοροι τύποι τῶν θαλασσαιμιῶν *α* καὶ *β* καὶ ἡ συνύπαξις αὐτῶν μετ' ἄλλων αἰμοσφαιρινοπαθειῶν.

Εἰς τὸ τρίτον μέρος ἐκτίθενται ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ αἱ πρόοδοι ἐρεῦνης πρὸς διάγνωσιν τῶν αἰμοσφαιρινοπαθειῶν καὶ ἰδιαιτάτα ἐκείνων αἰτινες δὲν ἀπαιτοῦν πολυπλόκους συσκευάς.

Γενικῶς ἔχει δοθῆ μεγάλη προσοχὴ ὥστε αἱ ἀναπτυσσόμεναι ἐκάστοτε καὶ περιγραφόμεναι μέθοδοι νὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς τὸν ἑλληνικὸν χώρον, ὅπου παρατηροῦνται διάφοροι τύποι αἰμοσφαιρινοπαθειῶν ἀπὸ ἀπλᾶς ἀντικαταστάσεις ἀμινοξέων μέχρι ἐλαφροτέρων ἢ βαρύτερων καταστάσεων θαλασσαιμίας ἀπλῶς ἢ ἐν συνδυασμῷ μὲ αἰμοσφαιρίνας *Lepore* ἢ καὶ ἄλλας ἀντικαταστάσεις ἀμινοξέων.

Ὁ ἐρευνητὴς ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἀσχοληθῆ μὲ θέμα ἀφορῶν εἰς τὰς αἰμοσφαιρίνας εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἀνατρέξῃ εἰς ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ διαφόρων κατευθύνσεων (Χημικά, Φυσικοχημικά, Μοριακῆς Βιολογίας, Ἐνζυμολογίας, Βιοχημείας, Ἱατρικῆς κτλ.).

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Χρηστομάνου θὰ βοηθήσῃ τὸν ἐρευνητὴν νὰ ἀνεύρῃ εὐκόλως τὴν σχετικὴν ἐπιστημονικὴν βιβλιογραφίαν. Τὸ διακρίνει σαφήνεια καὶ ἀκριβολογία, ἔτυχε δὲ εὐμενοῦς κρίσεως ἀπὸ Γερμανοὺς ἐπιστήμονας μεγάλου κύρους. Περιορίζομαι νὰ ἀναφέρω τὸν καθηγητὴν H. Wieland ὁ ὁποῖος ἔγραψε τὰ ἑξῆς :

«Das Buch macht mit seiner übersichtlichen Anordnung, wissenschaftlichen Bearbeitung und reichlicher Illustration einen ausgezeichneten Eindruck», ἀναγνωρίζει δηλαδὴ πλήρως τὴν ἐπιστημονικὴν του ἀξίαν.

Συμφωνῶ πλήρως μὲ τὸν κ. Wieland. Ὁ κ. Χρηστομάνος προτίθεται νὰ ἐκδώσῃ δύο ἀκόμη τόμους τοῦ βιβλίου. Ὁ δεῦτερος τόμος θὰ περιλαμβάνῃ τὰς αἰμοσφαιρίνας τῶν θηλαστικῶν καὶ ὁ τρίτος τὰς αἰμοσφαιρίνας τῶν ἰχθύων, τῶν ἀμφιβίων καὶ τῶν ἑρπετῶν.

Εὐχομαι νὰ μοὶ δοθῆ εὐκαιρία νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν καὶ τοὺς ἐν λόγῳ τόμους».
